

ACC. N.R. *M* 10591: 1-15.

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Evert Wallin*

Härad: *Ingelstad* Adress: *Anna Andersson*

Socken: *Valleberga* Berättat av: änkefru *Nilsson, Valleberga*

Uppteckningsår: *1945* Född år *1874* i *Valleberga*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- "Sitta i sorgen" okänt. 1.
- Likklädsel . 2.
- Psalmbok i kistan . 3.
- Den döde bär sjukdom i graven. 4.
- Läsa ut liket. 5.
- Sorgdräkt och klädsel i liktåget. 6.
- Granris på vägen. 7.
- Vilka skulle bära kistan? Söner buro aldrig sin mor. 8.
- Klockaren sjöng för liket till graven. Begravning i kyrkan fr.o.m. 1910. 9.
- Kista med oförlöst kvinna sattes ned framför kyrkdörren. 10.
- Begravningsgästerna skyfflade igen graven. 11.
- Kransar. 12.
- Minneskransar. 13.
- Ofullgångna fosters begravning. 14.
- Gudstjänstbesökare i flock till mässan båda lik. 15.

M. 10591 : /.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Ingelstad Adress:
Socken: Valleberga Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga
Uppteckningsår: 1945 Född år 1874 i Valleberga.

"Sitta i sorgen" okänt. /.

Jag har aldrig hört talas om eller sett, att de närmast sörjande uppfört sig på annat sätt än alla andra gudstjänstbesökare den söndag det gjordes tacksägelse. De stodo upp under textläsningarna liksom alla andra människor.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10591:2.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Ingelstad Adress:
Socken: Valleberga Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga
Uppteckningsår: 1945 Född år 1874 i Valleberga

Likklädsel.

Jag har inte hört talas om att man klätt någon man i klut eller någon
ung flicka som brud i kistan.

M.10591:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Ingelstad Adress:
Socken: Valleberga Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga.
Uppteckningsår: 1945 Född år 1874 i Valleberga

† salmbok i kistan.

3.

I början på 1900-talet var det vanligt, att den döda hustrun fick sin brudpsalmbok med sig i graven. Bl.a. minns jag en, som dog 1906, som blev så utrustad.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M.10591:4.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Ingelstad Adress:
Socken: Valleberga Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga.
Uppteckningsår: 1945 Född år 1874 i Valleberga

Den döde bär sjukdom i graven.

Sjukdom bäres till graven ännu här nere. Det är framför allt, när ett barn väter och inte kan hålla sig torrt. Då tar man litet av barnets urin på en flaska och lägger antingen vid fötterna hos den döde i kistan (när man är släkt med de efterlevande eller känner dem väl), eller också lägges flaskan i graven och gömmas i granriset, som bekläder graven, innan kistan nedsatts i graven.

Jag känner fall från allra senaste tid, då lik fått sådan flaska med sig i graven.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10591: 5.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Ingelstad

Adress:

Socken: Valleberga

Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga

Uppteckningsår: 1945

Född år 1874 i Valleberga.

Läsa ut liket.

5.

I min barndom och ungdom brukade alltid skolläraren hålla en andakts-
stund i sorgehuset före avfärden till kyrkan. Gamle lärare Hörlén gjorde
det i sin tid och hans företrädare före honom. Läraren läste psalmversar
samt Fader Vår och Välsignelsen.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M.10591:6.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Ingelstad

Adress:

Socken: Valleberga

Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga

Uppteckningsår: 1945

Född år 1874 i Valleberga

Sorgdräkt och klädsel i liktåget.

Far var född 1823 och dog 1914. Han hade aldrig hög hatt. När han var bjuden på begravning, hade han svart klädeskostym.

I min tid ha kvinnorna aldrig här nere gått i klut i liktåget.

När far och mor gifte sig 1850, skaffade far moderna kläder åt mor. Som gift gick hon aldrig i klut.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10591:7.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Ingelstad Adress:
Socken: Valleberga Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga
Uppteckningsår: 1945 Född år 1874 i Valleberga

Gränris på vägen.

Redan i min barndom praktiserades den seden, att man lade hackat gränris mitt för sitt hus på vägen, där likföljet skulle draga fram. Gränriset lades dock inte i mönster.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10591: 8.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Ingelstad Adress:

Socken: Valleberga Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga.

Uppteckningsår: 1945. Född år 1874 i Valleberga

8.

Vilka skulle bära kistan? ~~Teke~~ Söner buro aldrig sin mor. Det var några av de närmast sörjande, som skulle bära kistan. Söner fingo gärna bära sin fars kista. Det hände ofta. Men det fick icke förekomma, och det förekommer heller aldrig här i församlingen, att söner bära sin mors kista.

När kistan med en far nedsatts i graven, brukar barnen gå ända fram till graven och se ned i graven. Men det händer aldrig, när en mor begravts, att barnen gå fram till graven. Det har ända till nutiden varit en fast tro, att en mor, som botat sitt barn, skulle återge barnet sjukdomen, om barnet såg ned i graven.

(Upptecknaren hade för kort tid sedan att förrätta en begravning i Valleberga. De flesta begravningsgästerna stannade på ett 15-tal meters avstånd från graven. Dottern uppehöll sig hela tiden på detta avstånd från graven. Hon var inte ett ögonblick framme vid graven. Det påstås även av andra, att barn alltid här nere hålla sig på detta avstånd från graven, när deras mor begravs.).

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10591:9.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Ingelstad Adress:
Socken: Valleberga Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga
Uppteckningsår: 1945 Född år 1874 i Valleberga

9.

Klockaren sjöng för liket till graven. Begravn. i kyrkan fr. o. m. 1910.
När likföljet kommit fram till kyrkogårdsgriden, mötte klockaren där. Han
gick före processionen och sjöng fram till graven. Han sjöng däremot inte,
medan graven igenskottades.
När den nya kyrkan invigts 1910, började man taga in liket för
jordfästning i kyrkan. Dessförrinnan förekom det inte.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10591:10.

Landskap: Skåne Upptecknat av:
Härad: Ingelstad Adress:
Socken: Valleberga Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga.
Uppteckningsår: 1945 Född år 1874 i Valleberga 10.

oförlöst
Kista med ~~kvinn~~ lik av kvinna , som dött ~~ix barnsäng~~, sattes ned
framför kyrkdörren.

Min mor, som var född 1831, talade om, att när man kom med en kista, i
vilken låg en kvinna, som dött oförlöst , satte bärarna ned kistan fram-
för kyrkdörren på kyrkogården. V arför de gjorde så, minns jag inte mor
talade om.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10591: //

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Ingelstad Adress:

Socken: Valleberga Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga.

Uppteckningsår: 1945 Född år 1874 i Valleberga.

//

Begravningsgästerna skyfflade igen graven.

Ännu så sent som 1907, då min äldste son begrovs, skyfflade begravningsgästerna igen graven. Jag minns inte, om de lade skyfflarna i kors, när graven var fylld.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10591:12.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Ingelstad Adress:
Socken: Valleberga Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga
Uppteckningsår: 1945 Född år 1874 ; Valleberga

12.

Kransar.

När min äldste son begrovs år 1907, hade man pärlkransar samt kransar med pappersblommor och vaxade blad. Det var vanligen ett par stora palmblad. Både blommor och palmblad voro vaxade, för att tåla vätan. Såväl pärlkransar som kransar med vaxade blommor och blad kommo i bruk ungefär samtidigt ~~ix början av 1900-talet~~, alltså omkring 1907. Dessförinnan hade sådana kransar inte varit vanliga.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10591: 13.

Landskap: Skåne
Härad: Ingelstad
Socken: Valleberga
Uppteckningsår: 1945

Upptecknat av: Curt Wallin
Adress:
Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga
Född år 1874 i Valleberga

²
Minneskransar.

Min mor (född 1831) talade om, att man ~~tillkall~~ i samband med begravningen lät göra en minnestavla med glasram, som var placerad på svart papper, så att ramen tycktes vara svart. Minnestavlan hängdes upp i kyrkan. När den hängt där en tid, togs den hem till sorgehuset.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M.10591:14.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Ingelstad Adress:
Socken: Valleberga Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga.
Uppteckningsår: 1945. Född år 1874 i Valleberga 14,

Ofullgångna fosters begravning.

Mor talade om (född 1831), att man grävde ett hål på gårdens gravplats och satte ned det ofullgångna fostret. Varken präst eller klockare var närvarande.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10591:15

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Ingelstad Adress:
Socken: Valleberga Berättat av: änkefru Anna Andersson, f. Nilsson,
Valleberga.
Uppteckningsår: 1945 Född år 1874 i Valleberga.

15.

Gudstjänstbesökare i flock - snart lik.

Ibland kan det hända, att folk skockar sig på väg till kyrkan, när de komma norrifrån ^Hedvigsdal eller söderifrån Fepplinge-hållet. Då blir det snart lik.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!